

Je knihovník také člověkem v knihovně?

PHDR. RENÁTA SALÁTOVÁ A PHDR. ANNA MACHOVÁ

Knihovny v ČR a jejich zaměstnanci

- ▶ Počet knihoven
- ▶ Pohlaví
- ▶ Věk
- ▶ vzdělání

Odměňování zaměstnanců

- ▶ Odměňování knihovníků
- ▶ Nejčastější třídy a jejich nástupní platy
- ▶ Malé či žádná osobní ohodnocení
- ▶ Nepokračující stupně v tarifech (končící nad 32 let, ale je zde prodlužující se doba odchodu do důchodu)
- ▶ Důsledek: nižší nemocenská, nižší mateřská, nižší důchody

Zaměstnanci

- ▶ Stárnutí zaměstnanců
- ▶ Vyšší věk odchodu do důchodu
- ▶ Jiná ergonomie pracovního prostředí
- ▶ Častější lékařské prohlídky
- ▶ Více pomůcek (brýle, židle aj.)

Pracoviště vs. pracovní prostředí

- ▶ Pracoviště – místo, kde se daná práce vykonává
- ▶ Pracovní prostředí – prostředí, které obklopuje zaměstnance v pracovním procesu
- ▶ Tohle u robotizace nemusí být důležité

Průmyslové revoluce a knihovny

- ▶ První průmyslová revoluce (pára)
- ▶ Druhá průmyslová revoluce (elektrika)
- ▶ Třetí průmyslová revoluce (computerizace)
- ▶ Čtvrtá průmyslová revoluce (digitalizace)

Technologické změny

- ▶ Stále výkonnější počítač (Moorův zákon)
- ▶ Internet a nárůst digitálního prostoru (odhmotnění)
- ▶ Internet věcí (Internet of things)
- ▶ Big data
- ▶ Robotizace
- ▶ Blockchaining aj.

TŘI MOŽNOSTI VÝVOJE

- ▶ Mizení pracovních míst ve stávající podobě (Second Machine Age)
- ▶ Nahrazení zaniklých pracovních míst novými (potřeba jiné kvalifikace)
- ▶ Vznik úplně nových profesí

Otázky, které čtvrtá průmyslová revoluce vyvolává

- ▶ Umožní digitalizace, aby měl v budoucnu práci každý a za jakých předpokladů?
- ▶ Shromažďování a využívání dat (nejen) zaměstnanců, jak bude zajištěna ochrana osobních údajů?
- ▶ Užší spolupráce člověka a stroje, jak mohou stroje pomoci lépe podpořit a kvalifikovat člověka?
- ▶ Práce by měla být pružnější. Jak zlepšit časovou a prostorovou flexibilitu?
- ▶ Jak bude vypadat moderní knihovna budoucnosti?

Co může vyvolat čtvrtá průmyslová revoluce

- ▶ Migraci, demografické změny, nutnost přechodu na udržitelný model hospodářství
- ▶ Zavedení technologií se neděje automaticky (právo, etika, náklady)
- ▶ Predikace ohledně výsledného salda velice obtížná. Je to otázka přesahující jednu generaci.

Technologický vývoj a objem práce

- ▶ Zkracování pracovní doby
- ▶ Přerozdělení objemu práce
- ▶ Sdílení pracovních míst
- ▶ Nárůst práce z domova
- ▶ Tvorba pracovních míst ve veřejném sektoru
- ▶ Nutnost zásadní reformy sociálního systému
- ▶ Důsledky sociální a celospolečenské (například pokles ceny práce)

Zdraví

- ▶ Stírání hranice mezi prací a volným časem
- ▶ Neustálý kontakt se zaměstnavatelem
- ▶ Intenzifikace práce s nasazením rychlých počítačů a internetu
- ▶ Asistenční systémy
- ▶ Interakce člověk - stroj

Flexibilita práce

- ▶ Časová a prostorová flexibilizace práce (benefit i riziko)
- ▶ Neustálá zastižitelnost a chybějící čas na odpočinek
- ▶ Chybějící systémy pro evidenci vykonávané práce přesčas

Vzdělávání

- ▶ Nové nároky na vzdělávání
- ▶ Méně specializovaných dovedností a znalostí
- ▶ Schopnost učit se nové digitální kompetence
- ▶ Robustní systém celoživotního vzdělávání
- ▶ Zvýšená poptávka po humanitním a interdisciplinárním vzdělávání (v Německu obor sociologie nových technologií)

Genderový rozměr

- ▶ Technologický vývoj nedopadá na obě pohlaví stejně
- ▶ Pravděpodobně více dopadu na povolání, ve kterých pracují ženy
- ▶ Větší nárůst příjmových nerovností (dnes cca 22 %)
- ▶ Algoritmy v personalistice
- ▶ Nutnost genderového mainstreamingu

Mohou se knihovny připravit na Čtvrtou průmyslovou revoluci?

- ▶ Co můžeme udělat nyní?
- ▶ Nabídka vzdělávání
- ▶ Nabídka ergonomie prostředí

ZÁKLADNÍ KNIHOVNICKÉ ČINNOSTI (DLE PRŮZKUMU Z ROKU 2012)

VEŘEJNÉ KNIHOVNY

- ▶ Podpora čtenářské gramotnosti a čtenářství
- ▶ Vzdělávací funkce knihoven
- ▶ Výpůjční služby a systémy
- ▶ Elektronické zdroje a služby
- ▶ Informační výchova uživatelů včetně práce s IT

SPECIALIZOVANÉ KNIHOVNY

- ▶ Práce s databázemi – vyhledávání, rešerše
- ▶ Elektronické zdroje a služby
- ▶ Katalogizace speciálních dokumentů včetně elektronických
- ▶ Autorské právo
- ▶ Referenční a informační služby

Robot vs. Člověk ve skladě

ROBOT SKLADNÍK V KNIHOVNĚ	ČLOVĚK SKLADNÍK V KNIHOVNĚ
<ul style="list-style-type: none">- Menší náklady?- Náklad na opravu, obsluhu, programování, energie, opotřebování stroje- Bude chtít robot zvyšovat plat????	Plat, včetně sociálního i zdravotního pojištění
Může pracovat v horších pracovních podmínkách	Ergonomie pracovního prostředí Bezpečnost práce
Sám má čidla, aby hlídal vlhkost vzduchu, teplotu ve skladu apod.	Je potřeba přístrojů a znalostí prostředí vhodného ke skladování knih
Musí být dokonalé označení knih	Mělo by být dokonalé označení knih
Může fond přemístit z jedné budovy do druhé během kratšího časového úseku	Déle trvá přemístit fond a může dojít ke zranění
Vydrží jeden robot na pracovním místě 40 a déle let?	Vydrží člověk na tomto místě 40 let (například)?

Redaktorská práce

- ▶ Budou korektury dělány jenom strojově?
- ▶ Překlady?
- ▶ Redakční rada budou roboti?
- ▶ Nahrazení grafické práce strojem?
- ▶ Kolik zmizí pracovních míst?

*Průmyslová revoluce nepředstavuje
hrozbu, ale výzvu. Hrozbu představuje
její ignorování.*

Děkuji za pozornost